

AMBASADA RP W AUSTRII

INFORMATOR
DLA POLAKÓW W AUSTRII

Wiedeń, styczeń 2020

INFORMATOR DLA POLAKÓW W AUSTRII

Szanowni Państwo,

Wydział Konsularny Ambasady RP w Wiedniu oddaje do rąk obywateli polskich osiedlających się w Austrii, podejmujących tutaj pracę, naukę i rozpoczynających życie rodzinne, a także dla tych, którzy znajdują się w Austrii turystycznie lub przejazdem **Informator dla Polaków w Austrii** - zbiór informacji pomocnych przy poruszaniu się w gąszczu przepisów i na „korytarzach biurokracji”.

Nawiązujemy do analogicznej publikacji z 2011 oraz 2017 roku i korzystamy z doświadczeń naszych poprzedników, którzy przygotowali wcześniejszą wersję Informatora bezpośrednio po faktycznym otwarciu austriackiego rynku pracy. Od tamtego czasu minęło kilka lat i doszliśmy do wniosku, że warto uaktualnić informacje oraz spojrzeć na nowo na problemy, z jakimi borykają się nasi Rodacy.

Trzeba podkreślić, że Informator nie jest źródłem prawa. Są nim wyłącznie stosowne przepisy, do których znajdziecie Państwo w naszej publikacji wiele odnośników. Wydawca publikacji nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji i działań podjętych na podstawie zawartych w niej informacji.

Mamy nadzieję, że nasza publikacja będzie pomocna. Prosimy o ewentualne uwagi na adres mailowy wieden.amb.wk@msz.gov.pl . Uwzględnimy je przy następnych wydaniach.

Za wielki wkład pracy w przygotowanie Informatora dziękujemy Paniom Iwonie Jarzemskiej i Agacie Mrożek-Duda z IBZ-Polonia oraz Pani Hannie Kaczmarczyk, Dyrektor Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Ambasadzie RP w Wiedniu.

Panu Mecenasowi Mateuszowi Madany i Panu Mecenasowi Tomaszowi Klimek dziękujemy za krytyczny przegląd Informatora.

Wiedeń, styczeń 2020 roku

Zespół Wydziału Konsularnego

Ambasady RP w Wiedniu

Spis treści:

1. AUSTRIA – INFORMACJE OGÓLNE
2. WJAZD NA TERYTORIUM AUSTRII
  - 2.1. System prawny
  - 2.2. Podstawowe informacje dla przyjeżdżających
  - 2.3. Święta w Austrii
3. PRAWO POBYTOWE
  - 3.1. Pobyt do trzech miesięcy
  - 3.2. Meldunek
  - 3.3. Pobyt powyżej trzech miesięcy
4. PRACA I PODATKI W AUSTRII
  - 4.1. Podstawowe zasady prawa pracy
  - 4.2. Praca sezonowa
  - 4.3. Pomoc w sytuacji sporu z pracodawcą
  - 4.4. Dumping socjalny
  - 4.5. Opodatkowanie dochodów z pracy w Austrii
  - 4.6. Polsko-austriacka umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania
  - 4.7. Podatek kościelny
5. ŚWIADCZENIA SOCJALNE
  - 5.1. Zasiłek rodzinny
  - 5.2. Zasiłek rodzinny wyrównawczy
  - 5.3. Zasiłek dla bezrobotnych
  - 5.4. Zasiłek doraźny
  - 5.5. Świadczenia przedemerytalne
  - 5.6. Zasiłek przejściowy
  - 5.7. Transfer zasiłków dla bezrobotnych z Polski do krajów UE, w których poszukuje się pracy
6. SŁUŻBA ZDROWIA
  - 6.1. Ubezpieczenia przy pobytach turystycznych
  - 6.2. Szczepienia
7. SZKOŁA W AUSTRII
  - 7.1. Organizacja systemu szkolnictwa

INFORMATOR DLA POLAKÓW W AUSTRII

7.2. Nauczanie języka polskiego w austriackich szkołach państwowych

7.3. Szkolny Punkt Konsultacyjny

8. INFORMACJE DLA KIEROWCÓW I POSIADACZY SAMOCHODÓW

8.1. Obowiązek przerejestrowania samochodu

8.2. Podstawowe zasady dotyczące korzystania z samochodu i dróg w Austrii

9. INFORMACJE DLA PODRÓŻNYCH

10. PRZYDATNE INFORMACJE I ADRESY

10.1. Sprawy spadkowe

10.2. Służba wojskowa

10.3. Przepisy celne

10.4. Bezpieczeństwo

10.5. Bezdomność

11. OSTRZEŻENIA DEPARTAMENTU POLITYKI MIGRACYJNEJ MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI RP

1. AUSTRIA – INFORMACJE PODSTAWOWE

<p>Stolica: Wiedeń</p> <p>Powierzchnia: 83 871 km²</p> <p>Ludność: 8 576 149 mieszkańców (Wiedeń: 1 793 212¹)</p> <p>Waluta: euro (EUR)</p> <p>Kod samochodowy: A</p>	<p>Ustrój polityczny: republika związkowa</p> <p>Strefa czasowa: UTC +1</p> <p>Domena internetowa: .at</p> <p>Kod telefoniczny: +43</p>
--	---

Republika Austrii jest **państwem federalnym**, która składa się z **9 krajów związkowych**: Wiedeń, Dolna Austria, Górna Austria, Burgenland, Styria, Karyntia, Salzburg, Tyrol, Vorarlberg.

Językiem urzędowym jest **język niemiecki**. Bez choćby podstawowej znajomości tego języka bardzo trudno jest funkcjonować zarówno na rynku pracy, jak i w życiu codziennym. Znajomość języka angielskiego nie wystarcza do załatwienia spraw urzędowych.

Najważniejsze telefony alarmowe

Ogólny (europejski) telefon alarmowy	112
Straż pożarna	122
Policja	133
Pogotowie	144

2. WJAZD NA TERYTORIUM AUSTRII

Obywatele polscy korzystają z prawa do swobodnego przepływu osób w ramach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego. **Dokumentem** uprawniającym do bezwizowego wjazdu i pobytu do 90 dni na terytorium Austrii (niezależnie od jego celu) **jest paszport lub dowód osobisty**.

¹ Dane na 31.10.2014, źródło: Statistik Austria

Przed wyjazdem z Polski należy upewnić się, że dokument jest ważny, w wystarczająco dobrym stanie i pozwala na stwierdzenie tożsamości.

2.1. System prawny

Austria jest państwem federalnym, w związku z czym jego kompetencje państwa podzielone są na federalne i związkowe. Niektóre kwestie istotne w życiu codziennym nie są uregulowane na poziomie ogólnokrajowym, ale przez kraje związkowe, co znacznie odróżnia system austriacki od polskiego. Dotyczy to m.in. służby zdrowia, ubezpieczeń społecznych (poza podstawowymi regulacjami określonymi na poziomie federalnym), szkolnictwa i policji. Decydując się na osiedlenie w Austrii należy koniecznie mieć to na uwadze. W krajach związkowych działają np. osobne kasy chorych, występują różnice w rodzajach i zasadach przyznawania świadczeń socjalnych oraz inaczej ustalane są opłaty za przedszkola.

Przebywając na terytorium Austrii należy mieć na uwadze, że w pełni podlega się miejscowym przepisom prawa (m.in. cywilnego, karnego, administracyjnego).

Obcokrajowiec, przebywający w Austrii, w przypadku popełnienia czynu karalnego sądony będzie przed austriackim wymiarem sprawiedliwości na podstawie austriackiego prawa, a ewentualną karę odbywać będzie w austriackim więzieniu. Miejscowe przepisy będą miały również zastosowanie w sprawach regulowanych prawem cywilnym, chociażby w zakresie stosunków pomiędzy rodzicami i dziećmi zamieszkałymi legalnie na terytorium Austrii. Austriackie sądy i instytucje mają prawo ingerować w te relacje, o ile stwierdzą zagrożenie dla dobra dziecka. Fakt, że rodzice i dziecko są obywatelami polskimi nie ma istotnego znaczenia i nie odgrywa decydującej roli, gdyż kluczowe jest tu zamieszkanie na terytorium Austrii. W skrajnym przypadku możliwe jest np. czasowe ograniczenie przez miejscowy sąd prawa do opieki nad dzieckiem, odebranie dziecka rodzicom czy nawet skierowanie go do centrum kryzysowego lub rodziny zastępczej.

2.2. Podstawowe informacje dla przyjeżdżających

Usługi i towary, w tym artykuły spożywcze, są droższe niż w Polsce. Wyższe są również ogólne koszty utrzymania. Ceny niektórych artykułów, warzyw i owoców,

szczególnie w sezonie, zarówno w Polsce jak i w Austrii wyrażone są tą samą liczbą – różni się jedynie waluta.

Koszty dostawy prądu, gazu i wody są znacznie wyższe niż analogiczne koszty w Polsce.

Towary powszechnie dostępne w Polsce są dostępne również w Austrii. Sklepy spożywcze zorganizowane są w kilka dużych sieci: Billa, Spar, Merkur, Zielpunkt, Hofer i Lidl. Bardzo rzadkie (a poza tym dużo droższe) są małe sklepy osiedlowe. Większość sklepów spożywczych jest czynna od 7:30 do 19:00, a niektóre do 21:00. Sklepy przemysłowe są otwierane przeważnie o 10. W czwartki niektóre sklepy pracują dłużej. W niedzielę sklepy - oprócz nielicznych wyjątków - są zamknięte.

Napotkanych ludzi zwyczajowo wita się pozdrowieniami *Grüss Gott*, a żegna słowami *Auf Wiedersehen* lub *Auf Wiederschauen*.

Przyjęte jest **stosowanie tytułu i stopnia naukowego, tytułu zawodowego lub wskazywanie funkcji danej osoby** zarówno w korespondencji, jak i w rozmowach (np. mówi się *Herr Magister Schmidt* lub *Frau Diplomingenieur Vogel*). Przed rozmową dobrze jest się upewnić jakie tytuły posiadają, jakie stosują i do jakich się przywiązują nasi przyszli rozmówcy.

Urzędy w Austrii są otwarte od poniedziałku do piątku, przy czym godziny ich pracy są różne. Większość urzędów przyjmuje interesantów od 8:00 do 12:00, a w czwartki niektóre urzędy otwarte są również po południu.

2.3. Święta w Austrii

Dni świąteczne, wolne od pracy, to:

1 stycznia	Nowy Rok
6 stycznia	Trzech Króli (Objawienie Pańskie)
święto ruchome	Wielkanoc
święto ruchome	Poniedziałek Wielkanocny
1 maja	Święto Pracy

święto ruchome	Wniebowstąpienie
święto ruchome	Zielone Świątki
święto ruchome	Boże Ciało
15 sierpnia	Wniebowzięcie NMP
26 października	Święto Narodowe (<i>Nationalfeiertag</i>)
1 listopada	Wszystkich Świętych
8 grudnia	Święto Niepokalanego Poczęcia NMP
25 grudnia	Boże Narodzenie
26 grudnia	Boże Narodzenie

3. PRAWO POBYTOWE

3.1. Pobyt do trzech miesięcy

W przypadku pobytu nie przekraczającego trzy miesiące, obywatele UE posiadają prawo pobytu w innym państwie członkowskim bez żadnych dodatkowych warunków i formalności, poza **koniecznością legitymowania się ważnym dokumentem tożsamości (dowodem osobistym lub paszportem)**. Prawo swobodnego przemieszczania się i pobytu uzyskuje też członek rodziny obywatela UE, niezależnie od jego przynależności państwowej.

Ograniczenia swobodnego przemieszczania się i pobytu mogą mieć miejsce jedynie w przypadkach zagrażających polityce bezpieczeństwa państwa i zdrowiu publicznemu. Nałożony wcześniej zakaz wjazdu do Austrii pozostaje aktualny w stosunku do osób, które wydalono na mocy decyzji sądu.

3.2. Meldunek

Cudzoziemiec obowiązany jest zameldować się w ciągu 3 dni od daty przybycia na terytorium Austrii.

Turyści zatrzymujący się w hotelach lub schroniskach mają **obowiązek w ciągu 24 godzin zgłosić swój pobyt i zarejestrować się w księgach gości**. Organem meldunkowym są urzędy dzielnicowe i gminne. Aby uzyskać zameldowanie, należy wypełnić formularz meldunkowy oraz okazać ważny dokument tożsamości. Przed wyjazdem z Austrii obowiązuje również wymeldowanie, gdyż za niedopełnienie bądź

nieterminowe dopełnienie obowiązku meldunkowego przepisy przewidują **karę grzywny**. Czynności meldunkowe są bezpłatne.

3.3. Pobyt powyżej trzech miesięcy

Zgodnie z zasadą swobodnego przepływu osób w obszarze Unii Europejskiej, obywatele państw UE mają **prawo do pobytu na terenie Austrii powyżej 3 miesięcy** (tzw. osiedlenie się), jeżeli:

- są zatrudnieni lub prowadzą samodzielną działalność gospodarczą, lub
- mają dla siebie i członków swojej rodziny² zapewnione wystarczające środki na utrzymanie i pełne ubezpieczenie zdrowotne, umożliwiające pobyt na terenie Austrii bez konieczności korzystania z austriackich świadczeń socjalnych, lub
- głównym celem ich pobytu jest zdobywanie wykształcenia, łącznie z nauką zawodu w szkole publicznej lub prawnie uznanej szkole prywatnej, lub kształcenie się na uczelni, przy równoczesnym spełnieniu przesłanek wymienionych w ustępie 2.

Potwierdzenie zameldowania/legalności pobytu (*Anmeldebescheinigung*) i potwierdzenie nabycia prawa do stałego pobytu (*Bescheinigung des Daueraufenthaltes*) na terenie Austrii.

Wszyscy obywatele UE (jak również ich najbliżsi i pozostali członkowie rodziny, będący obywatelami Unii Europejskiej) potrzebują, jeżeli przebywają na terenie **Austrii dłużej niż 3 miesiące**, potwierdzenie zameldowania/legalności pobytu (***Anmeldebescheinigung***). Dokument ten wydawany jest przez Urząd ds. Pobytu (Aufenthaltsbehörde – MA35). Wniosek o wydanie omawianego zaświadczenia musi

² **Najbliższymi członkami rodziny** (*Familienangehörige*), są, niezależnie od ich obywatelstwa, małżonkowie, dzieci pochodzące z małżeństwa i dzieci pozamałżeńskie (także pasierbowie, pasierbice i dzieci adoptowane), do chwili ukończenia przez nie 21. roku życia lub powyżej tej granicy, jeżeli pozostają jeszcze na utrzymaniu rodziców, jak również rodzice i teściowie, pod warunkiem zapewnienia im środków na utrzymanie;

Pozostałymi członkami rodziny (*Angehörige*), są niezależnie od ich obywatelstwa, konkubenci lub inni członkowie rodziny będący i mogący udowodnić ten fakt, w ścisłej zażyłości z osobą przebywającą na terenie Austrii oraz pozostający na ich utrzymaniu;

być złożony w ww. wydziale magistratu (MA35), **w ciągu 4 miesięcy** od przyjazdu do Austrii. Koszt wystawienia zaświadczenia to ok. 55 euro. Potwierdzenie zameldowania/legalności pobytu (*Anmeldebescheinigung*) jest wystawiane przez Urząd ds. Pobytu, jeżeli spełniona są wymienione powyżej przesłanki. Zgłoszone **przed 01.01.2006** rokiem w urzędzie meldunkowym stałe miejsce zameldowania i posiadane potwierdzenie zameldowania (tzw. *Meldezettel*), uważane jest za równoznaczne z ww. zaświadczeniem, tzw. *Anmeldebescheinigung*.

Obywatele krajów UE będący w posiadaniu *Anmeldebescheinigung* nabywają **po 5-ciu latach nieprzerwanego i legalnego pobytu** na terenie Austrii - niezależnie od dalszego występowania wymaganych przesłanek - **prawo do pobytu stałego**. Na wniosek osoby zainteresowanej i po sprawdzeniu długości jej pobytu w Austrii, Urząd ds. Pobytu (MA 35) niezwłocznie wystawia zainteresowanemu potwierdzenie nabycia prawa do stałego pobytu (*Bescheinigung des Daueraufenthaltes*).

Wymienione wyżej przesłanki uprawniające do pobytu na terenie Austrii **muszą być spełnione** do chwili nabycia prawa do pobytu stałego. Najbliżsi i pozostali członkowie rodziny zachowują prawo do pobytu na terenie Austrii także w przypadku rozwodu, unieważnienia małżeństwa, śmierci lub stałego wyjazdu za granicę (emigracji) osoby sprowadzającej. Dla zachowania prawa do pobytu na terenie Austrii, zaistniałe okoliczności (ustanie właściwości przynależności małżeńskiej lub rodzinnej), jak również brak spełniania wymaganych dla pobytu przesłanek prawnych, muszą być zgłoszone Urzędowi ds. Pobytu (MA 35) **w okresie do 1-go miesiąca**.

Adres Wiedeńskiego Urzędu do Spraw Pobytu MA 35:

Magistratsabteilung 35, Referat „EWR“

Wien 1120, Arndtstrasse 65-67, klatka 1, 1 piętro

Tel.: 01/4000 35338, Fax: 01/4000 99 35310

E-Mail:50-ref@ma35.wien.gv.at

<http://www.wien.gv.at/verwaltung/personenwesen/>

W poszczególnych miastach i gminach Austrii wniosek składa się w odpowiednim magistracie lub starostwie (Bezirkshauptmannschaft). Przesłanki złożenia wniosku i procedura pozostają takie same.

4. PRACA I PODATKI W AUSTRII

Otwarcie rynku pracy w Austrii nastąpiło z dniem 1 maja 2004 roku i wynikało z Traktatów Akcesyjnych o przystąpieniu Polski i dziewięciu dalszych krajów do Unii Europejskiej. Jednak dopiero od 1 maja 2011 roku nie jest już potrzebne uzyskanie pozwolenia na zatrudnienie obywatela Polski.

4.1. Podstawowe zasady prawa pracy

Austriackie prawo pracy składa się z:

- Przepisów zbiorowego prawa pracy (m.in. prawo do strajku, układy zbiorowe pracy),
- Przepisów indywidualnego prawa pracy.

Podstawową zasadą austriackiego prawa pracy jest zasada równego traktowania. Zakazana jest dyskryminacja pracowników ze względu na płeć, wiek, pochodzenie, religię, poglądy i przekonania oraz orientację seksualną.

Na źródła austriackiego prawa pracy składają się przepisy ustawodawstwa krajowego oraz przepisy Unii Europejskiej. Przy doborze źródeł prawa, które mają zastosowanie, obowiązuje zasada wyboru przepisów prawa korzystniejszych dla pracownika.

Oznacza to, że przepisy układów zbiorowych pracy, regulaminów, a także poszczególnych indywidualnych umów o pracę mają zastosowanie tylko w przypadku, gdy są one dla pracownika korzystniejsze, niż powszechnie obowiązujące przepisy prawa pracy.

W Austrii występuje rozróżnienie osób zatrudnionych jako *Angestellte* (pracownik umysłowy) i *Arbeiter* (pracownik fizyczny). Również w przypadku tego rozróżnienia obowiązuje zasada równego traktowania obu tych kategorii pracowników.

Do kategorii pracowników umysłowych zaliczani są przede wszystkim pracownicy trudniący się działalnością handlową, działalnością niehandlową w nadrzędnych pozycjach (często z wyższym wykształceniem) oraz działalnością kancelaryjną (wszystkie prace biurowe). Pracownicy fizyczni to osoby wykonujące pracę manualnie. Tę grupę dzieli się z kolei na fachowców (*Facharbeiter*) i osoby bez kwalifikacji (*Hilfsarbeiter*).

Umowa o pracę

Umowę o pracę można zawrzeć **na czas określony lub na czas nieokreślony**.

Pracownik może otrzymać pisemną umowę o pracę oraz obowiązkowo potwierdzenie zgłoszenia zameldowania w miejscowej kasie chorych z chwilą podjęcia pracy.

Austriackie prawo nie wyklucza ustnych umów o pracę. Jeżeli pracownik nie otrzymał umowy na piśmie, pracodawca musi wystawić tzw. Kartę Pracy (*Dienstzettel*).

Karta pracy wydawana jest bezpłatnie i potwierdza fakt zatrudnienia pracownika u danego pracodawcy. Pracodawca nie ma obowiązku wystawienia Karty Pracy, jeżeli stosunek pracy nie przekracza 1 miesiąca. Karta Pracy **musi zawierać następujące informacje:**

- Nazwisko, imię i adres zamieszkania pracownika;
- Datę rozpoczęcia stosunku pracy (w przypadku umów zawartych na czas określony) oraz datę zakończenia stosunku pracy;
- okres lub termin wypowiedzenia;
- miejsce świadczenia pracy;
- zaszeregowanie pracownika w ogólnej strukturze pracodawcy;
- określenie rodzaju pracy wynikającego z umowy o pracę, jaką będzie wykonywał pracownik u danego pracodawcy;
- wysokość wynagrodzenia i termin płatności wynagrodzenia za pracę;
- roczny wymiar urlopu wypoczynkowego;

- uzgodniony dzienny i tygodniowy wymiar czasu pracy.

W interesie pracownika leży jednak domaganie się od pracodawcy pisemnej Karty Pracy. Daje ona bowiem lepszą ochronę prawną i jest lepszym materiałem dowodowym w razie ewentualnego sporu z pracodawcą.

Stosunek pracy i podstawowe obowiązki pracownika

Stosunek pracy pomiędzy pracownikiem i pracodawcą powstaje, gdy pracownik zobowiązuje się świadczyć na rzecz pracodawcy pracę w miejscu i czasie przez niego określonym i pod jego kierownictwem, a pracodawca zobowiązuje się do zapłaty odpowiedniego wynagrodzenia.

Pracownicy są w ramach nawiązanego stosunku pracy związani ramami miejsca i czasu pracy oraz zobowiązani są wykonywać polecenia pracodawcy.

Z nawiązanego stosunku pracy wynika szereg uprawnień i obowiązków. Pracownik jest zobowiązany do przestrzegania czasu pracy. Przepisy dotyczące czasu pracy w Austrii uregulowane są w ustawie o czasie pracy.

Normalny czas pracy w Austrii wynosi 8 godzin dziennie i 40 godzin tygodniowo.

Czas przepracowany ponad 40 godzin tygodniowo stanowi nadgodziny. Dla osób zatrudnionych w niepełnym zakresie czasu pracy czas przepracowany powyżej 20 godzin tygodniowo określany jest jako praca dodatkowa, nadobowiązkowa, nie zaś jako nadgodziny.

Elastyczny czas pracy oznacza, że pracownik musi przepracować daną ilość godzin, ale to od niego zależy, którego dnia ile godzin przepracuje. Ważne jest to, aby po ich zsumowaniu, końcowa liczba rzeczywiście przepracowanych godzin zgadzała się z liczbą godzin, jaką pracownik był zobowiązany przepracować. Wprowadzenie elastycznego czasu pracy w danym zakładzie wymaga pisemnego porozumienia zakładowego, a w zakładach, w których nie ma rady zakładowej, uzgodnienia indywidualnego z każdym zatrudnionym pracownikiem.

Zatrudnienie na najniższą stawkę uposażenia (*geringfügige Beschäftigung*)

Ta forma zatrudnienia jest określona jedynie **górną granicą miesięcznego zarobku**, która corocznie jest zmieniana ze względu na poziom inflacji. W roku 2019 wynosi ona 446,81 EUR. W tym systemie pracodawca opłaca jedynie ubezpieczenie wypadkowe pracownika, pracownik natomiast ma możliwość „samoubezpieczenia” chorobowego i emerytalnego w Krajowej Kasie Chorych, opłacając zaniżoną stawkę (w 2019 roku wynosi ona 63,07 EUR). Pracownik ma także prawo do pełnego wymiaru urlopu, do ewentualnego urlopu opiekuńczego oraz do 13. i 14. pensji. Osoba zatrudniona w ten sposób – nawet jeśli opłaca ubezpieczenie w Kasie Chorych – **nie nabywa prawa do zasiłku dla bezrobotnych**.

Stosunek pracy uważa się za „*geringfügig*”, jeśli wynagrodzenie:

- przy zatrudnieniu krótszym niż miesiąc nie przekracza stawki dziennej 31,17 EUR (stan w roku 2015),
- przy zatrudnieniu na czas nieokreślony przynajmniej jednego miesiąca kalendarzowego lub na czas nieokreślony nie przekracza stawki 405,98 EUR na miesiąc (stan w roku 2015).

Urlopy

Przepisy dotyczące urlopów w Austrii uregulowane są w ustawie o urloпах. Wymiar urlopu wypoczynkowego wynosi **30 dni roboczych rocznie**, a w przypadku przepracowania 25 lat pracy – **36 dni w roku**. Roszczenie urlopowe powstaje w pierwszych 6 miesiącach powstałego stosunku pracy, proporcjonalnie do przepracowanego okresu pracy, a po 6 przepracowanych miesiącach powstaje roszczenie do odbioru urlopu w pełnym wymiarze. Pracownicy wykonujący pracę na nocnej zmianie otrzymują dodatkowe dni urlopu.

Urlop rodzicielski nad dziećmi do 2 roku życia w Austrii przysługuje zarówno matkom, jak i ojcom narodzonych lub adoptowanych dzieci. Jest on regulowany przepisami ustawy o ochronie matek oraz w ustawie o podejmowaniu urlopu rodzicielskiego nad dziećmi przez ojców.

Rodzice mogą podejmować urlop nad dziećmi przemiennie, ale tylko z dwukrotną zmianą (czyli maksymalnie 3 części urlopu, minimalny czas trwania jednej części - 2 miesiące). W trakcie trwania urlopu rodzicielskiego rodzice są chronieni przed zwolnieniem z pracy i wypowiedzeniem stosunku pracy.

Wypowiedzenie stosunku pracy

Wypowiedzenie stosunku pracy **nie musi być uzasadnione**. Zarówno **pracodawca jak i pracownik mogą rozwiązać umowę** o pracę pod warunkiem zachowania terminu wypowiedzenia.

Istnieje także możliwość rozwiązania umowy o pracę za obopólnym **porozumieniem stron**, w takiej sytuacji nie obowiązują **żadne terminy**. Strony za wzajemnym porozumieniem same określają, kiedy nastąpi rozwiązanie pomiędzy nimi stosunku pracy.

Prawo do wynagrodzenia

W Austrii nie ma ustawowo określonej płacy minimalnej. Funkcję ochrony płacowej pracownika spełniają branżowe i zakładowe układy zbiorowe pracy (*Kollektivvertrag*), których jest około 400. Umowy te określają minimalne wynagrodzenie godzinowe brutto dla danego stanowiska w danej branży lub nawet w danym zakładzie.

W ramach zbiorowego układu pomiędzy Austriacką Izbą Gospodarczą a Austriackim Zrzeszeniem Związków Zawodowych wprowadzono od 01.09.2009 roku płacę minimalną w wysokości 1000 EUR brutto. Regulacja ta dotyczy jednak jedynie pracowników i pracodawców zrzeszonych w ww. instytucjach.

4.2. Praca sezonowa

Pracownik sezonowy ma prawo do zawarcia pisemnej umowy o pracę na podstawie regulacji zawartych w Ustawie o umowach o pracę, bądź – w przypadku pracowników pracujących w rolnictwie – w Ustawie Prawo Pracy dla robotników rolnych.

Pracodawcy wykorzystują jednak dopuszczalną prawem pracy możliwość wystawienia pracownikowi jedynie uproszczonej formy takiej umowy, tzw. **Karty Pracy**. Podane są w niej tylko podstawowe zobowiązania pracodawcy i pracownika (zakres czynności, czas pracy, wynagrodzenie, itp.). Zgodnie z prawem, Kartę Pracy pracodawcy muszą wystawić wyłącznie dla stosunku pracy **dłuższego niż 1 miesiąc**.

Umowa o pracę na okres krótszy może być więc zawarta w innej formie, nawet w formie ustnych uzgodnień.

W wypadku pracowników zatrudnianych na okres do 6 tygodni przy zbiorach plonów w rolnictwie najczęściej spotykana formą **zawarcia umowy jest akceptacja własnym podpisem tzw. regulaminu pracy, płacy i pobytu** – sporządzonego w języku polskim.

Warunki zawarte w regulaminie, w tym warunki pobytu, są najczęściej znane przed przyjazdem, albowiem rekrutacja odbywa się w styczniu/lutym. Warto dokładnie je przestudiować, aby nie być później rozczarowanym warunkami płacowymi czy też warunkami samego pobytu. Dotyczy to w szczególności tych polskich pracowników sezonowych, którzy przyjeżdżają do Austrii na krótko, do pracy przy zbiorze warzyw i owoców.

Zdarza się, że wyobrażenie o wysokości zarobków różni się od faktycznie osiągniętych dochodów, a to z powodu bądź niskiego urodzaju, bądź niskiej wydajności pracy.

W wypadku pracy „na akord”, umowę można jednostronnie wypowiedzieć z jednodniowym wyprzedzeniem. Ustawodawca zabezpieczył jednak interes pracodawcy, dając mu możliwość domagania się w takiej sytuacji odszkodowania (nagle odejście pracownika uniemożliwia bowiem zbiór plonu w terminie i powoduje jego zmarnowanie). O odszkodowaniu powinien zdecydować sąd pracy, w praktyce jednak pracodawca często wybiera sobie pewną kwotę należnego wynagrodzenia odchodzącego nagle pracownika.

W wypadku pracowników sezonowych, czyli pracujących dłużej niż 6 tygodni, termin wypowiedzenia umowy wynosi 1 miesiąc.

Ustawowy czas pracy wynosi **8 godzin dziennie i 40 tygodniowo**, ale dla pracowników w rolnictwie, w okresie żniw lub zbioru owoców, czas pracy może być wydłużony do maksymalnie **60 godzin tygodniowo i 12 godzin dziennie**, bez dodatkowego wynagrodzenia przewidzianego dla godzin nadliczbowych.

Za pracę w nadgodzinach i porze nocnej przysługują pracownikowi sezonowemu pracującemu w systemie godzinowym odpowiednie dodatki określone w umowach zbiorowych. Pracującym w rolnictwie przysługuje godzinna nieodpłatna przerwa w pracy.

Najniższe prawa do świadczeń socjalnych przysługują zagranicznym pracownikom sezonowym zatrudnianym **do maksymalnie 6 tygodni** przy zbiorach plonów:

- Nie podlegają oni ubezpieczeniu emerytalnemu,
- Nie uzyskują prawa do urlopu (przysługuje dopiero po 6 miesiącach pracy),
- Nie przysługuje im zasiłek rodzinny ani zasiłek dla bezrobotnych (nie płacą odpowiedniej składki ubezpieczeniowej),
- Nie przysługuje im nieodpłatna odzież i obuwie robocze.

Pracodawca powinien zapewnić podczas pracy w polu dostęp do wody pitnej oraz do toalety. Pracownicy mają prawo do zakwaterowania w warunkach spełniających nie tylko odpowiednie wymogi sanitarne, ale także dających możliwość ugotowania posiłku czy też wysuszenia odzieży. Mogą to więc być klasyczne kontenery mieszkalne, ale nie namioty ani pomieszczenia gospodarcze.

4.3. Pomoc w sytuacji sporu z pracodawcą

Polski pracownik, jeśli jest skonfrontowany z niedopuszczalnymi praktykami ze strony pracodawcy w zakresie warunków pracy i płacy, ma możliwość skorzystania z następujących form dochodzenia swoich praw:

- Złożenia skargi w oddziale **inspekcji pracy** (<http://www.arbeitsinspektion.gv.at>) lub w specjalnej inspekcji pracy z sektora rolnego (kontakt poprzez stronę internetową rządów krajowych),
- Złożenia skargi w lokalnym **urzędzie pośrednictwa pracy** (<http://www.ams.at>),
- Złożenia pozwu do właściwego miejscowo **sądu pracy**,
- Zgłoszenia się do regionalnego oddziału **Federalnej Izby Pracowniczej** (<http://www.arbeiterkammer.at>), z prośbą o udzielenie bezpłatnej pomocy prawnej.

4.4. Dumping socjalny

Najnowsza austriacka ustawa o zwalczaniu dumpingu płacowego i socjalnego, obowiązująca od 1 maja 2011 roku, wprowadza istotne obostrzenie warunków zatrudniania w Austrii pracowników z takich krajów członkowskich Unii Europejskiej jak Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Słowenia, Litwa, Łotwa i Estonia.

Wspomniana ustawa wprowadza całkowite zrównanie stawek płacowych i obowiązkowych stawek na ubezpieczenie społeczne pracowników z ww. krajów, ze stawkami obowiązującymi rodzimych, austriackich pracowników.

Wysokość stawek płacowych austriackich pracowników jest określana przez stosowne ustawy, rozporządzenia lub płacowe układy zbiorowe, zawierane w ramach

poszczególnych branż (tzw. *Kollektivverträge*).

Opodatkowanie dochodów z pracy w Austrii

Jest tylko jeden podatek dochodowy od osób fizycznych (*Einkommenssteuer*). Podatek ten płać osoby prowadzące działalność na własny rachunek (*Selbstständige*) oraz pracownicy w formie zaliczek na podatek dochodowy (*Lohnsteuer*).

Kwota wolna od podatku od 2010 roku wynosi 11 000 euro dla pracowników i osób prowadzących własną działalność gospodarczą.

Od 01.01.2011 roku obowiązują następujące progi podatkowe:

Dochód w euro	Średnia stawka podatku (%)
Do 11 000 euro	0
Od 11 000 do 18 000	25
Od 18 000 do 25 000	35
Od 31 000 do 60 000	42
Od 60 000 do 90 000	48
Od 90 000 do 1 000 000	50
Powyżej 1 000 000	55

Szczegółowe informacje o podatku od dochodów osobistych, stopie podatków, terminach płatności, ulgach oraz wypełnianiu deklaracji podatkowych, można znaleźć na stronie Federalnego Ministerstwa Finansów Republiki Austrii (<https://www.bmf.gv.at/steuern/startseite-steuern.html>).

Na stronie tej dostępna jest również opracowana w prostej i przystępnej formie broszura, dotycząca podatku od dochodów osobistych (<https://www.bmf.gv.at/services/publikationen/broschueren-ratgeber.html>).

4.5. Polsko-austriacka umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania

Dzięki zawartej pomiędzy Polską i Austrią umowie o unikaniu podwójnego opodatkowania, **unika się dwukrotnego opodatkowania tego samego dochodu** w Polsce i Austrii.

W 2008 roku w Warszawie podpisany został protokół o zmianie umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austrii w sprawie unikania podwójnego

opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku, sporządzonej w Wiedniu 13 stycznia 2004 roku (Dz.U. 2008 nr 222 poz. 1450). Protokół do tej umowy zmienił od 1 stycznia 2009 roku metodę opodatkowania dochodów polskich rezydentów w Austrii z metody odliczania proporcjonalnego na metodę wyłączenia z progresją.

Metoda wyłączenia z progresją polega na tym, że w Polsce wyłącza się z podstawy opodatkowania dochód osiągnięty w Austrii. **Polacy zarabiający wyłącznie w Austrii nie muszą składać w Polsce zeznania podatkowego i dopłacać do podatku w Polsce.**

Jeżeli ktoś ma dochody w obu krajach, to dochód z Austrii zostanie wzięty pod uwagę jedynie przy obliczaniu stopy podatku, właściwej dla całego dochodu, która zostanie zastosowana do opodatkowania tylko polskich zarobków. W celu uniknięcia nieporozumień i ewentualnych konsekwencji, proponuje się nawiązanie bezpośredniego kontaktu z Urzędem Skarbowym właściwym dla miejsca zamieszkania i jednoznaczne rozstrzygnięcie wszystkich wątpliwych kwestii.

Pełny tekst umowy, dostępny jest na stronie internetowej polskiego Ministerstwa Finansów (<http://www.finanse.mf.gov.pl>), Dz.U. 2005 nr 224 poz. 1921.

Podatek kościelny

Osoby zameldowane w Austrii zobowiązane są do opłacania podatku kościelnego. Osoby, które zgłaszają przynależność do jednej z oficjalnie zarejestrowanych w kraju gmin wyznaniowych (rubryka w formularzu meldunkowym), obowiązane są opłacać corocznie podatek kościelny. Opłaca się go w wysokości **1% rocznych dochodów wyznawcy**. Rezygnacja z opłacania tego podatku łączy się z wystąpieniem z kościoła/gminy wyznaniowej, i w konsekwencji rezygnacją ze wszelkich związanych z przynależnością religijną sakramentów i posług (np. chrztu, komunii, bierzmowania, zawarcia związku małżeńskiego w kościele, pogrzebu). Gdy wyznawca przestaje opłacać podatek kościelny, austriacka gmina wyznaniowa przekazuje informacje o wystąpieniu z kościoła do poprzedniej gminy wyznaniowej (w przypadku kościoła rzymskokatolickiego - do odpowiedniej diecezji w Polsce).

W przypadku zadeklarowania braku wyznania i przynależności do jakiegokolwiek gminy wyznaniowej, obowiązek opłacania podatku kościelnego nie istnieje.

Uwaga! Powstałe zadłużenie władze kościelne mają prawo dochodzić w drodze egzekucji.

5. ŚWIADCZENIA SOCJALNE

W Austrii każdy zatrudniony legalnie pracownik podlega powszechnemu ubezpieczeniu społecznemu. Osoby podejmujące pracę na podstawie umowy o pracę zostają zgłoszone przez pracodawcę w lokalnej kasie chorych (*Gebietskrankenskasse; GKK*). Osoby, które prowadzą własną działalność gospodarczą, powinny zgłosić się do ubezpieczenia w rzemieślniczej kasie chorych. **Ubezpieczenie społeczne gwarantuje pracownikowi m.in. zasiłek chorobowy, opiekę medyczną, hospitalizację czy rekompensatę w razie wypadku przy pracy.**

Osobom przebywającym i pracującym w Austrii przysługuje szereg świadczeń socjalnych. W poniższej publikacji ograniczamy się do opisanie jedynie tych najistotniejszych. Szczegółowe informacje (również w języku polskim), można znaleźć na stronie internetowej <http://sozialinfo.wien.gv.at/content/pl/>.

5.1. Zasiłek rodzinny (*Familienbeihilfe*)

Zasiłek rodzinny w Austrii **nie jest zależny ani od dochodów, ani od okresu zatrudnienia**. Zasadniczo prawo do zasiłku mają rodzice, których centrum interesów życiowych znajduje się na terytorium Austrii, rodzice których dzieci żyją z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym oraz gdy w przeważającej mierze łożą oni na utrzymanie dziecka/dzieci, które nie mieszka z żadnym z rodziców we wspólnym gospodarstwie domowym.

W kręgu **uprawnionych** są:

- Obywatele Austrii,
- Obywatele UE/EOG,
- Obywatele państw trzecich, przebywający w Austrii legalnie na podstawie długoterminowego prawa pobytu,
- Uznani uchodźcy i azylanci.

Zasadniczo prawo do zasiłku przysługuje **do ukończenia przez dziecko 18. roku życia**. Na starsze dzieci zasiłek przysługuje jedynie wtedy, gdy kształcą się do wykonywania zawodu (szkoła zawodowa, praktyka, czeladnictwo). W przypadku dorosłych studiujących dzieci prawo do zasiłku regulują odrębne przepisy. Zasiłek wypłacany jest co do zasady matce prowadzącej gospodarstwo domowe. Może ona jednak pisemnie zrezygnować z zasiłku na rzecz drugiego rodzica. Wniosek o zasiłek

składa się do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania urzędu skarbowego (*Finanzamt*). Urząd może zażądać wszelkich dokumentów potwierdzających informacje zawarte we wniosku. W przypadku obywateli UE koniecznie należy przedłożyć dokument potwierdzający legalny pobyt w Austrii (*Anmeldebescheinigung*).

Dodatkowo we wrześniu wartość miesięcznego zasiłku rodzinnego jest wypłacana podwójnie (tzw. 13 zasiłek rodzinny). Wnioski składa się co roku i możliwe jest złożenie ich do 5 lat wstecz (po pięciu latach roszczenie dotyczące zasiłku przedawnia się). W praktyce zdarza się, że zasiłek jest wypłacany obywatelom UE ze znacznym opóźnieniem, nie jest to jednak zasada i wynika najczęściej z konieczności potwierdzenia danych zawartych we wniosku.

Wysokość miesięcznego zasiłku rodzinnego na każde dziecko, w zależności od jego wieku, wynosi odpowiednio (EUR):

Wiek	Kwota
Od urodzenia dziecka	114,0 EUR
Od 3 lat	121,90 EUR
Od 10 lat	141,50 EUR
Od 19 lat	165,90 EUR

W przypadku dwójki dzieci na każde dziecko przyznawana jest dodatkowa kwota w wysokości €6,90, w przypadku trójki dzieci na każde dziecko kwota w wysokości €17,00, a w przypadku czwórki dzieci na każde dziecko kwota w wysokości €26,00.

W przypadku dziecka niepełnosprawnego zasiłek jest wyższy o 155,90 EUR. Niepełnosprawność musi być potwierdzona badaniami lekarskimi oraz poprzez zaświadczenie urzędu Ministerstwa Polityki Społecznej (*Sozialministeriumservice*).

Złożenie wniosku jest bezpłatne.

5.2. Zasiłek rodzinny wyrównawczy (*Differenzzahlung*)

Prawo do zasiłku rodzinnego wyrównawczego mają **rodzice (bądź rodzic)**, których centrum interesów życiowych znajduje się na terenie Austrii, a których dzieci żyją we wspólnym gospodarstwie domowym z drugim z rodziców lub prawnych opiekunów w Polsce lub gdy łożą oni w przeważającej mierze na utrzymywanie dziecka/dzieci przebywających w Polsce.

Prawo do zasiłku przysługuje na takich samych zasadach jak w przypadku dzieci przebywających na terenie Austrii.

Wniosek (formularz typu „Beih 38” – Antrag auf Gewährung einer Differenzzahlung) składa się do urzędu skarbowego (*Finanzamt*) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodzica ubiegającego się o zasiłek. Do wniosku należy dodatkowo dołączyć formularze typu 401 i 411, które należy potwierdzić w Polsce.

Zasiłek jest wypłacany **po upływie roku kalendarzowego, w jednorazowej kwocie**, będącej różnicą między kwotą zasiłku rodzinnego przyznanego w Austrii.

Wnioski składa się corocznie i możliwe jest ich złożenie do 5 lat wstecz (po pięciu latach roszczenie dotyczące zasiłku ulega przedawnieniu).

5.3 Zasiłek dla bezrobotnych (*Arbeitslosengeld*)

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiada **osoba, która potrafi udokumentować** wymagane według przepisów ubezpieczenia dla bezrobotnych **minimum okresu zatrudnienia**³ i która w czasie trwania pobierania zasiłku dla bezrobotnych, **pozostaje do dyspozycji**⁴ Urzędu Pośrednictwa Pracy (*Arbeitsmarktservice* = *AMS*). Wysokość jak i okres wypłacania powyższego świadczenia uzależnione są zarówno od czasokresu trwania stosunku pracy, jak i od wysokości otrzymywanego wynagrodzenia.

Okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych zależy od długości okresów poprzedniego zatrudnienia i od wieku bezrobotnego i wynosi odpowiednio **od 20 do 52 tygodni**.

---

³ Osoba bezrobotna, ubiegająca się o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych po raz pierwszy, która w chwili złożenia wniosku ukończyła 25 lat, musi wykazać minimum 52 tygodnie legalnego zatrudnienia podlegającego obowiązkowi płacenia składek ubezpieczeniowych na wypadek bezrobocia w ciągu ostatnich dwóch lat od chwili złożenia wniosku; osoba bezrobotna, ubiegająca się o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych po raz kolejny, musi wykazać minimum 28 tygodni legalnego zatrudnienia podlegającego obowiązkowi płacenia składek ubezpieczeniowych na wypadek bezrobocia w ciągu ostatniego roku od chwili złożenia wniosku; natomiast osoba bezrobotna, ubiegająca się o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych, która w chwili złożenia wniosku o ww. świadczenie nie ukończyła jeszcze 25 lat, musi wykazać jedynie 26 tygodni legalnego zatrudnienia podlegającego obowiązkowi płacenia składek ubezpieczeniowych na wypadek bezrobocia w ciągu ostatniego roku od chwili złożenia wniosku (także jeżeli wniosek składany jest po raz pierwszy). Inne przepisy obowiązują w tym względzie studentów studiów stacjonarnych w Austrii.

⁴ Osoby, którym zostanie zaproponowane zatrudnienie, muszą mieć możliwość i być zdolne do jego podjęcia, wykazywać gotowość do pracy oraz muszą być bezrobotne. Osoby, które pobierają zasiłek na dziecko i jednocześnie starają się o utrzymanie świadczenia z tytułu ubezpieczenia na wypadek bezrobocia, muszą pozostawać do dyspozycji Urzędu Pośrednictwa Pracy (*AMS*). Konieczne jest udowodnienie posiadania możliwości zapewnienia dziecku odpowiedniej opieki. Osoby bezrobotne muszą pozostawać (dotyczy to możliwości podjęcia zatrudnienia w normalnych godzinach pracy, w wymiarze 20 godzin tygodniowo) do dyspozycji Urzędu Pośrednictwa Pracy (*AMS*). Dla bezrobotnych zajmujących się opieką nad dziećmi do 10. roku życia lub nad dziećmi upośledzonymi, wymóg ten zredukowano do 16 godzin normalnego, tygodniowego zatrudnienia.

W wypadku udziału w szkoleniach organizowanych przez Urząd Pośrednictwa Pracy (AMS), okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych zostaje odpowiednio przedłużony (nie dotyczy zasiłku pomostowego – *Notstandshilfe*).

5.4. Zasiłek pomostowy (*Notstandshilfe*)

Prawo do otrzymania zasiłku pomostowego przysługuje **bezrobotnym, których roszczenie do zasiłku dla bezrobotnych i świadczeń przedemerytalnych zostało wyczerpane**, a którzy pozostają do dyspozycji Urzędu Pośrednictwa Pracy (AMS) i znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

Wniosek o przyznanie zasiłku pomostowego należy złożyć przed upływem pięciu lat, licząc od chwili zakończenia pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Z reguły przyznawany jest na okres 52 tygodni, a przed jego upływem należy złożyć wniosek o przedłużenie.

Bezrobotni nie należący do ww. grup osób mogą – w sytuacjach wyjątkowych – otrzymać zasiłek dla bezrobotnych i/lub zasiłek pomostowy na łączny okres nieprzekraczający jednego roku.

5.5. Świadczenie przedemerytalne (*Pensionsvorschuss*)

Świadczenie przedemerytalne przyznawane jest na wniosek zgłoszony przez osobę ubiegającą się o to świadczenie. Osoby, które występują o przyznanie renty inwalidzkiej, renty z tytułu niezdolności do wykonywania zawodu, emerytury albo emerytury związanej z pracą wykonywaną w wyjątkowo ciężkich warunkach (*Nachtschicht-Schwerarbeitgesetz*), mogą otrzymać świadczenie przedemerytalne pod warunkiem, że spełniają wymogi do przyznania zasiłku dla bezrobotnych (lub zasiłku pomostowego) na okres załatwienia niezbędnych formalności.

Osoby pobierające świadczenia przedemerytalne nie muszą wykazywać gotowości do podjęcia pracy i **nie muszą** w czasie otrzymywania świadczenia **pozostawać do dyspozycji Urzędu Pośrednictwa Pracy (AMS)**.

Świadczenie przedemerytalne wypłacane jest w wysokości należnego zasiłku dla bezrobotnych lub zasiłku pomostowego. Jeżeli wysokość emerytury jest znana i wynosi mniej, podane stawki zostają odpowiednio obniżone.

W przypadku przyznania emerytury, suma otrzymanego świadczenia przedemerytalnego zostaje odliczona od przysługującej nadpłaty emerytury i zwrócona Urzędowi Pośrednictwa Pracy (AMS). W razie otrzymania decyzji

odmownej nie przysługuje żadna nadpłata do przysługującego wyższego zasiłku dla bezrobotnych lub zasiłku pomostowego.

W czasie pobierania świadczenia przedemerytalnego dopuszczalny jest – nie przekraczający okresu trzech miesięcy – pobyt za granicą. Świadczenie przedemerytalne przysługuje także w trakcie pobytu w szpitalu, nawet w przypadku braku uprawnień do zasiłku chorobowego.

5.6. Zasiłek przejściowy (*Übergangsgeld*)

Osobom, które na skutek podniesienia granicy wieku emerytalnego nie mogły w latach 2004-2015 przejść na wcześniejszą emeryturę, przysługuje - do chwili nabycia prawa do emerytury – roszczenie do zasiłku przejściowego, jeżeli spełniają one wymogi konieczne do otrzymania zasiłku dla bezrobotnych, były w okresie ostatnich 15 miesięcy **bezrobotne przez co najmniej 52 tygodnie** i pomimo intensywnych starań nie znalazły stałego miejsca zatrudnienia. Podane wyżej okresy (52 tygodnie/15 miesięcy), w przypadku pobierania zasiłku chorobowego, zasiłku tygodniowego, jak również w wypadku pobytu w sanatorium lub w domu opieki, zostają odpowiednio przedłużone. Wymogi te zostają również spełnione w przypadku udokumentowania wykonywania w okresie ostatnich 25 lat przed złożeniem wniosku zatrudnienia, podlegającego obowiązkowi płacenia składek ubezpieczeniowych i trwającego 780 tygodni (przy czym wymienione wcześniej 25 lat zostaje rozszerzone na niepodlegające obowiązkowi płacenia składek z tytułu ubezpieczenia na wypadek bezrobocia okresy opieki na dzieckiem, do chwili ukończenia przez nie 15. roku życia).

Zasiłek przejściowy przysługuje w wysokości podstawy wymiaru zasiłku dla bezrobotnych, powiększony o 25% oraz płatne dodatki rodzinne (co najmniej w wysokości zasiłku dla bezrobotnych, łącznie z dodatkiem wyrównawczym).

W przypadku braku perspektywy na znalezienie w najbliższej przyszłości dla (i przez) pobierającego świadczenie miejsca pracy, istnieje możliwość zwolnienia tej osoby przez Urząd Pośrednictwa Pracy (*AMS*) z obowiązku stałego pozostawania do dyspozycji tego urzędu i kontynuowania wypłacania zasiłku przejściowego (np. w trakcie pobytu za granicą).

Podania o przyznanie powyższych świadczeń należy składać w Regionalnych Urzędach Pośrednictwa Pracy (*regionale Geschäftsstelle des AMS*). Poza tym istnieje obowiązek niezwłocznego informowania *AMS* o wszystkich istotnych zmianach dotyczących np. sytuacji ekonomicznej, przebywania na zwolnieniu lekarskim, zmiany

miejsca zamieszkania, pobytu za granicą itd., najpóźniej przed upływem jednego tygodnia. Niedotrzymanie wyznaczonych terminów kontrolnych, jak również odmówienie przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub szkolenia, może spowodować utratę otrzymywanego świadczenia.

W trakcie pobytu za granicą albo po zakończeniu pobierania przysługującego świadczenia, ochrona zdrowotna działa jeszcze tylko przez okres następnych 6 tygodni, jeżeli ubezpieczenie zdrowotne obowiązywało (trwało) nieprzerwanie przez 6 tygodni albo przez okres co najmniej 26 tygodni w ciągu ostatniego roku. Zasiłek przejściowy przysługuje do chwili nabycia prawa do emerytury, najpóźniej jednak do końca miesiąca, w którym osiągnięty zostanie wiek emerytalny.

5.7. Transfer zasiłków dla bezrobotnych z Polski do krajów UE, w których poszukuje się pracy

Od 1 maja 2010 roku w krajach Unii Europejskiej obowiązują nowe przepisy, dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w tym transferu zasiłku dla bezrobotnych (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 i Rozporządzenie Parlamentu Europejskiej i Rady nr 987/2009).

Jeżeli w Polsce ma się prawo do zasiłku dla bezrobotnych, należy się on także podczas poszukiwania pracy za granicą, we wszystkich państwach UE, EOG⁵ oraz Szwajcarii.

Jeżeli więc Polak chce szukać pracy np. w Austrii i dostawać tu przysługujący mu polski zasiłek, musi spełnić polskie kryteria jego przyznania (pracować 265 dni w ciągu ostatnich 18 miesięcy). Dodatkowo musi:

- Być przynajmniej przez 4 tygodnie zarejestrowany jako bezrobotny (UWAGA! Może prosić, aby ten czas skrócono; w tej sprawie decyzję wydaje właściwa instytucja, w Polsce jest to odpowiedni Urząd Pracy),
- Zgłosić właściwej instytucji zamiar wyjazdu, w celu poszukiwania pracy w innym państwie członkowskim i złożyć wniosek o wydanie formularza E303 (U2) – **niezgłoszenie faktu wyjazdu może spowodować utratę prawa do zasiłku w danym państwie,**
- W ciągu 7 dni od momentu wyjazdu, zgłosić się (zarejestrować) do właściwej instytucji (Urzędu Pracy) państwa, w którym zamierza poszukiwać pracy

---

⁵ EOG – Europejski Obszar Gospodarczy (Liechtenstein, Norwegia, Islandia)

(termin ten w wyjątkowych sytuacjach może być przedłużony); spełnienie tego warunku oznacza wypłatę zasiłku dla bezrobotnych również za okres pozostawania w podróży.

Jeśli nie zostanie zachowany termin 7 dni, wówczas zasiłek będzie przysługiwać dopiero od dnia zarejestrowania, pomniejszony o czas pozostawania w podróży.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej <http://www.mpips.gov.pl>.

6. SŁUŻBA ZDROWIA

6.1. Ubezpieczenie przy pobytach turystycznych

W Austrii honoruje się polisy polskich towarzystw ubezpieczeniowych. Nie ma obowiązku ubezpieczeń osobowych, jednak ze względu na bardzo wysokie koszty leczenia i pobytu w szpitalu **zalecane jest wykupienie polisy ubezpieczenia zdrowotnego**, które pokrywa koszty ewentualnego leczenia szpitalnego, transportu z miejsca wypadku do szpitala, jak i transportu chorego do Polski.

Osoba nie mająca odpowiedniego ubezpieczenia obejmującego koszty transportu, musi liczyć się ze szczególnie wysokimi, idącymi w tysiące euro kosztami, które nie są finansowane przez NFZ.

Osoby opłacające składki na NFZ mają prawo do skorzystania w Austrii z opieki medycznej w ramach ubezpieczenia w placówkach, które podpisały umowę z kasą chorych (listy takich placówek dostępne są w miejscowych kasach chorych). Należy przy tym pamiętać, że nie każdy rodzaj pomocy medycznej jest dostępny w ramach ubezpieczenia NFZ - osoby, które nie mają odpowiednich ubezpieczeń, będą obciążone kosztami tzw. akcji ratunkowych. Turyści jadący do Austrii na narty muszą mieć na uwadze, że ratownictwo górskie, transport lotniczy i powrotny do Polski są odpłatne – zaleca się więc posiadanie odpowiedniej polisy ubezpieczenia prywatnego.

Udając się do lekarza lub szpitala, należy mieć przy sobie dokument potwierdzający fakt ubezpieczenia: **Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ)** - w przypadku wyjazdów turystycznych, lub odpowiedni formularz typu E, który należy pobrać przed wyjazdem z właściwego oddziału NFZ – w przypadku oddelegowania lub pracy.

Przed wizytą u lekarza należy taki formularz zarejestrować w kasie chorych (*Gebietskrankenkasse*), która wyda zaświadczenie o prawie do nieodpłatnej pomocy medycznej. **W przypadku EKUZ przysługuje jednak ograniczony zakres**

świadczeń zdrowotnych (są to tylko świadczenia niezbędne z medycznego punktu widzenia) – najczęściej w celu uniknięcia sytuacji, w której byłoby się zmuszonym do powrotu do Polski w celu uzyskania niezbędnej pomocy medycznej. O tym, które świadczenie jest niezbędne, decyduje lekarz.

W Austrii trzeba liczyć się z obowiązkiem płatności gotówką za każdy dzień pobytu w szpitalu. EKUZ nie obejmuje kosztów hospitalizacji z podwyższonym standardem opieki. Samodzielnie należy też pokryć część kosztów leczenia stomatologicznego.

W przypadku braku ubezpieczenia zdrowotnego koszty wizyty lekarskiej lub pobytu w szpitalu muszą być opłacone na miejscu. **Orientacyjna cena standardowej wizyty lekarskiej wynosi od 40 do 90 EUR, a cena jednej doby pobytu w szpitalu (bez kosztów badań, zabiegów i operacji) - od 500 EUR.**

W przypadku osób posiadających EKUZ koszty wizyty u lekarza lub pobytu w szpitalu rozliczane są przez lekarza lub szpital za pośrednictwem austriackiej kasy chorych bezpośrednio z NFZ.

Należy jednak pamiętać, że może zaistnieć konieczność zakupu na własny koszt leków lub innych świadczeń nie objętych refundacją w ramach EKUZ.

W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat ubezpieczenia zdrowotnego radzimy skontaktować się z Centralą Narodowego Funduszu Zdrowia:

Centrala NFZ

ul. Grójecka 186

02-390 Warszawa

Tel. (022) 572 60 00, Fax. (022) 572 63 33

www.nfz.gov.pl

6.2. Szczepienia

W Austrii nie istnieją zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne oraz nie ma problemów z dostępem do opieki medycznej. Katalog szczepień obowiązkowych zbliżony jest do polskiego i obejmuje m.in. błonicę, tężec i wirusowe zapalenie wątroby typu B. Można rozważyć dodatkowe szczepienia przeciwko chorobom przenoszonym przez występujące w Austrii kleszcze.

7. SZKOLNICTWO W AUSTRII

7.1. Organizacja systemu szkolnictwa

System szkolnictwa w Austrii pozostaje pod nadzorem państwa. Decyzje w sprawach dotyczących edukacji należą przede wszystkim do Ministerstwa Edukacji i Spraw Kobiet (Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung, Minoritenplatz 5, 1014 Wien, Tel.+431/531 20 0, www.bmbwf.gv.at).

W Austrii edukacja jest obowiązkowa od 6. do 15. roku życia (*Unterrichtspflicht*). Wszystkie dzieci, które przebywają na terenie Austrii przez przynajmniej 1 semestr, objęte są obowiązkiem szkolnym. Zapisy do większości szkół w Austrii trwają w lutym i marcu. Wcześniej dzieci mogą chodzić do przedszkola (*Kindergarten*) lub na rok przed rozpoczęciem normalnej szkoły do tzw. *Vorschule*. Obowiązek szkolny kończy się po 9 latach nauki. W 2009 roku wprowadzono w Wiedniu obowiązkową „zerówkę”, czyli rok w przedszkolu, mający przygotować do edukacji szkolnej. Aby zapisać dziecko do szkoły, rodzic powinien osobiście stawić się z dzieckiem w szkole na rozmowę kwalifikacyjną oraz przynieść niezbędne dokumenty:

- Poświadczenie zameldowania (*Meldezettel*),
- Świadectwo urodzenia (*Geburtsurkunde*)
- Poświadczenie obywatelstwa - Kopia paszportu lub dowodu osobistego (*Staatsbürgerschaftsnachweis*)
- Numer ubezpieczenia (*Sozialversicherungsnummer*)
- Poświadczenie o wyznaniu religijnym lub deklaracja złożona przez rodziców (*Religionsachweis*)

W szkołach podstawowych, ogólnokształcących szkołach średnich i szkołach politechnicznych prowadzone są zajęcia wyrównawcze dla przybyłych do Austrii dzieci, które nie mówią jeszcze po niemiecku.

Szkolnictwo podzielone jest na 3 etapy nauki:

1 etap

to szkoła podstawowa (*Volksschule*), do której uczęszczają dzieci, które ukończyły 6 lat do 31 sierpnia danego roku, a nauka w niej trwa 4 lata;

Po zakończeniu szkoły podstawowej, określeniu zdolności ucznia i ustaleniu drogi dalszej edukacji uczniowie mogą wybrać szkołę średnią ogólnokształcącą (*AHS, Allgemeinbildende höhere Schule*) lub niższe szkoły średnie (*Hauptschule*).

2 etap

to system szkół średnich, podzielony na dwa poziomy:

1. Podstawowa szkoła ogólnokształcąca APS (*Allgemeinbildende Pflichtschule*)
  - *Die Hauptschule (HS)* – nauka trwa **4 lata**, jest to nauczanie ogólne, z naciskiem w dwóch ostatnich latach na wybór zawodu;
  - *Die Neue Mittelschule (NMS)* – nowy model nauczania, ze szczególnym naciskiem na uzdolnienia i zainteresowania uczniów; poziom nauki jest wyższy niż w HS, co pozwala części zainteresowanych na podjęcie dalszej nauki w AHS.

Po 4 latach nauki uczniowie mogą:

- Przejść do AHS lub wyższej szkoły zawodowej BHS (*Berufsbildende höhere Schule*) i zdawać egzamin maturalny lub
- Przejść do średniej szkoły zawodowej BMS (*Berufsbildende mittlere Schule*) i po 4 latach uzyskać kwalifikacje zawodowe.

Uczniowie, którzy nie chcą podejmować dalszej edukacji i koncentrują się na zdobyciu zawodu, muszą uzupełnić 9. rok nauki w tzw. szkole politechnicznej (*Politechnische Schule*). Po tym roku istnieje możliwość podjęcia dalszej edukacji zawodowej, gdzie nauka połączona jest z pracą. Trzeba wówczas zdać egzamin zawodowy, a jeśli chce się studiować – dodatkowy egzamin.

2. Średnia szkoła ogólnokształcąca AHS (*Allgemeinbildende höhere Schule*) – popularnie zwana Gymnasium, trwa 8 lat i dzieli się na dwa czteroletnie „stopnie” (*Stufe*):
  - Klasy 1-4 (*Unterstufe*)
  - Klasy 5-8 (*Oberstufe*)

Przez pierwsze dwa lata pobowiązuje taki sam program nauczania. Następnie następuje podział na:

- *Gymnasium (BG)* – kierunek humanistyczny, nauka łaciny, greki lub francuskiego, a od klasy 5-6 również dodatkowy język,

- *Realgymnasium* – kierunek matematyczno-techniczny, a od klasy 6. również kierunek przyrodniczy,
- *Wirtschaftskundliches Realgymnasium* – kierunek gospodarczo-społeczny z psychologią i filozofią.

Ukończenie ośmiu klas gimnazjum daje możliwość zdawania matury, a następnie podjęcia nauki na uczelni wyższej.

Po pierwszej części gimnazjum (4 lata) można również przenieść się do BHS (*Berufsbildende Höhere Schule*). Ta opcja pozwala na naukę zawodu w różnych technicznych szkołach z jednoczesnym przygotowaniem do matury.

Wiele ważnych informacji na temat szkolnictwa i jego form można znaleźć w przewodnikach *Wiener Schulführer*, które dzieci otrzymują w czwartej klasie szkoły podstawowej lub na stronach internetowych: www.schulfuehrer.at, www.wien.at oraz www.bmwf.gov.at.

3 etap

szkoły wyższe, które dzielą się na:

- a. Uniwersytety tradycyjne,
- b. Uniwersytety artystyczne,
- c. Wyższe szkoły zawodowe

Wymagane jest potwierdzenie znajomości języka niemieckiego (rodzaje akceptowanych certyfikatów znajdują się na stronach poszczególnych placówek), dokument tożsamości (paszport lub dowód osobisty), świadectwo dojrzałości oraz świadectwo ukończenia ostatniego roku szkoły w oryginale z urzędowym tłumaczeniem.

Jeżeli ilość kandydatów na kierunki z ograniczoną ilością miejsc przekroczy ilość przewidzianych na dany rok studentów, wówczas odbywają się egzaminy wstępne. Istnieją również kierunki, na których przed przyjęciem obowiązują testy predyspozycji.

7.2. Nauczanie języka polskiego w austriackich szkołach państwowych.

W Austrii istnieje możliwość nauki języka polskiego w austriackich szkołach państwowych, w ramach szkolnictwa obowiązkowego, jako programu fakultatywnego. Program jest prowadzony w 36 punktach (szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich).

Ze względu na dużą liczbę szkół, w których odbywają się zajęcia języka polskiego, prosimy o zapoznanie się z aktualnym wykazem na stronie Ambasady RP w Wiedniu. Ponadto w Karyntii i Tyrolu prowadzone są tzw. „szkółki niedzielne” języka polskiego.

Nauka odbywa się na zasadzie dobrowolności i jest bezpłatna, wynagrodzenie nauczycieli oraz zakup podręczników są finansowane przez austriackie Ministerstwo Edukacji. Nauka języka ojczystego odbywa się najczęściej w formie dodatkowych zajęć popołudniowych. Zajęcia prowadzone są w formie nieobowiązkowych ćwiczeń lub jako przedmiot nadobowiązkowy. W przypadku formy nieobowiązkowych ćwiczeń na świadectwie szkolnym na koniec roku odnotowany jest tylko fakt uczestniczenia w zajęciach, bez oceny. Natomiast w przypadku formy zajęć jako przedmiotu nadobowiązkowego na świadectwie szkolnym odnotowywany jest fakt uczestnictwa w zajęciach wraz z oceną. Bliższe informacje można otrzymać w sekretariatach szkół, do których uczęszczają dzieci.

Pierwsza Społeczna Szkoła Polska w Wiedniu

Pierwsza Społeczna Szkoła Polska w Wiedniu powstała w 2012 roku. Placówka organizuje naukę języka polskiego dla dzieci w różnym wieku – w grupach przedszkolnych, w klasach nauczania początkowego (0-3), w klasach szkolnych starszych (4-6) oraz w klasach gimnazjalnych i licealnych. Dodatkowo w szkole prowadzone są zajęcia rytmiczno-umykalniające, lekcje historii Polski oraz lekcje religii. Szkoła zatrudnia doświadczoną i kierunkowo wykształconą kadrę pedagogiczną. Zajęcia odbywają się w piątki po południu oraz w soboty przed południem. **Nauka w szkole jest płatna**, chesne pobierane jest co miesiąc (10 razy w roku). W klasach uczy się maksymalnie 15 dzieci. Wszelkie szczegóły znajdują się na stronie internetowej www.uczymypolskiego.at.

Od 2008 roku w Wiedniu działa **Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej im. Wojciecha Korfantego w Katowicach**, posiadający uprawnienia do prowadzenia w języku polskim studiów wyższych na terenie Austrii na kierunku:

stosunki międzynarodowe

Kontakt:

Pracownik Działu Obsługi Studentów GWSH:

Beata Machura

tel. stacjonarny GWSH: +48 32 35 70 542

tel. kom. +48 607 107 490

e-mail GWSH: wieden-katowice@gwsh.pl

7.3. Szkoła Polska

Szkoła Polska im. Jana III Sobieskiego przy Ambasadzie RP w Wiedniu pracuje od 1977 roku i działa w systemie kształcenia uzupełniającego w zakresie języka polskiego, wiedzy o Polsce oraz edukacji wczesnoszkolnej w klasach I-III. Nauka odbywa się jeden dzień w tygodniu po południu (od wtorku do piątku) lub w soboty (dla dzieci młodszych) i obejmuje szkołę podstawową, gimnazjum i liceum ogólnokształcące. Nauczanie jest bezpłatne. Uczniowie otrzymują świadectwa Ministerstwa Edukacji Narodowej w Polsce w zakresie nauczania uzupełniającego.

Przy zapisie należy złożyć:

- Zaświadczenie potwierdzające realizację przez dziecko obowiązku szkolnego w Austrii,
- Wypełnioną ankietę, którą można otrzymać w szkole lub pobrać ze strony internetowej placówki,
- Kopię dokumentu tożsamości dziecka oraz rodzica/prawnego opiekuna (wymagany jest numer PESEL dziecka, a w przypadku posiadania obcego obywatelstwa – numer paszportu),
- Kopię zaświadczenia o meldunku (*Anmeldebescheinigung*).

Osoby zainteresowane nauką religii składają dodatkową deklarację w tej sprawie przy zapisie lub na początku września.

Adres:

Polnische Schule, Kollegium Kalksburg

Promenadeweg 3

1230 Wien

Tel. +431/888 41 58 181

Fax. +431/888 41 58 60

e-mail: dyrektor@szkolapolska.org lub wiedeń@orpeg.pl

www.wieden.orpeg.pl

Przy Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym w Wiedniu działa stowarzyszenie *Mea Polonia*, które prowadzi kursy przygotowawcze z języka polskiego dla dzieci 5-letnich, tzw. klasę zerową, opłacane prywatnie przez rodziców. Informacje znajdują się na stronie Stowarzyszenia na Facebooku. Korespondencję można kierować na adres meapolonia@meapolonia.at.

8. INFORMACJE DLA KIEROWCÓW I POSIADACZY SAMOCHODÓW

8.1. **Obowiązek przerejestrowania samochodu**

W przypadku pobytu stałego na terytorium Austrii (*Hauptwohnsitz*), użytkownik samochodu może używać zagranicznych tablic rejestracyjnych jedynie przez **1 miesiąc**. Po upływie tego czasu istnieje domniemanie, że samochód jest używany na stałe w Austrii i w konsekwencji musi zostać zarejestrowany i ubezpieczony. Dodatkowo powstaje **obowiązek opłacenia podatków** związanych ze sprowadzeniem samochodu do Austrii (*podatek akcyzowy NoVA, KfZ-Steuer, itp.*).

Ze względu na wspomniane wyżej domniemanie to nie policja, lecz osoba używająca samochód musi wykazać, że samochód nie jest stale używany w Austrii. W praktyce obalenie twierdzenia, że samochód nie jest używany w Austrii, jest bardzo trudne, niemalże niemożliwe. Wynika to z faktu, że **Policji wystarczy tylko zapłacony w Austrii mandat, zrobione badanie techniczne czy np. relacja świadka (sąsiada)**

o używaniu samochodu w Austrii, a także wykupienie rocznej winiety autostradowej.

Również sytuacja, w której użytkownik samochodu nie jest jego właścicielem, nie zwalnia go z obowiązku przerejestrowania pojazdu.

Kluczowe jest stałe przebywanie osoby używającej samochodu w Austrii, a nie miejsce pobytu faktycznego właściciela, wskazanego w dowodzie rejestracyjnym. Podstawę prawną stanowią przepisy §79, §82 *abs. 8 und 9 Kraftfahrgesetz (KFG)* oraz §1 *Normverbrauchsabgabe-Gesetz*. Tablice rejestracyjne należy oddać w austriackim urzędzie rejestracyjnym (*Zulassungsbehörde*), gdzie po uzyskaniu austriackiej rejestracji można uzyskać austriackie tablice rejestracyjne. Adresy urzędów rejestracyjnych znaleźć można na stronie internetowej (<http://www.vvo.at/kfz-zulassungsstellenauskunft/4.html>).

8.2. Podstawowe zasady dotyczące korzystania z samochodu i dróg w Austrii

Polskie prawo jazdy uprawnia do prowadzenia pojazdu w Austrii. Samochód należy oznaczyć znakiem wyróżniającym w ruchu międzynarodowym kraju, w którym jest on zarejestrowany, o ile znaczenie takie nie jest umieszczone na tablicach rejestracyjnych (dla Polski jest to plakietka PL). Międzynarodowe prawo jazdy nie jest obowiązkowe, jednak osoby planujące osiedlenie się w Austrii powinny rozważyć wymianę polskiego prawa jazdy na austriackie ze względów praktycznych – w przypadku utraty dokumentu procedura uzyskania duplikatu jest szybsza i nie wymaga wyjazdu do urzędu w Polsce.

W przypadku poruszania się pożyczonym samochodem, zaleca się posiadanie **pisemnego upoważnienia do użytkowania pojazdu**, podpisanego przez jego właściciela, poświadczonego urzędowo lub notarialnie i przetłumaczonego na język niemiecki lub upoważnienia sporządzonego na stosownym druku (dostępnym w PZMOT⁶).

---

⁶ PZMOT – Polski Związek Motorowy

Na autostradach i drogach szybkiego ruchu bezwzględnie wymagana jest tzw. **winieta**, czyli nalepka potwierdzająca wniesienie opłaty za korzystanie z płatnych dróg.

Winiety występują w wersji dla motocykli oraz dla samochodów i obowiązują przez rok, dwa miesiące (ważna od daty zaznaczonej na winietce do końca dnia tej samej daty kolejnego drugiego miesiąca) lub 10 dni (ważna przez 10 dni łącznie z datą zaznaczoną na winietce). Ich aktualne ceny znajdują się na stronie <http://www.asfinag.at/maut/vignette>.

Brak winiety **naklejonej we właściwym miejscu** przedniej szyby samochodu, grozi obowiązkowym wykupieniem jednodniowej winiety zastępczej w wysokości 120 euro (sztywna, ryczałtowa wysokość opłaty wynika z przepisów o opłatach drogowych).

Sposób i miejsce przymocowania winiety są przedstawione w formie graficznej na jej odwrocie. Winieta musi być przyklejona, nie może być uszkodzona ani przeklejana. **Z samego faktu zakupu winiety nie wynika prawo do jazdy po płatnych drogach. Prawo to nabywa się dopiero po przyklejeniu winiety we właściwym miejscu.** Winiety dziesięciodniowe oraz dwumiesięczne muszą być również przedziurkowane. Nieprzyklejona i nieprzedziurkowana winieta traktowana jest tak samo jak nieskasowany bilet w środkach komunikacji publicznej.

Niezatrzymanie pojazdu do kontroli bądź manipulacje związane z przyklejaniem winiety grożą grzywną do 3 000 euro. Winiety są do nabycia na stacjach benzynowych w Austrii, w oddziałach PZM w Polsce, na przejściach granicznych oraz na niektórych stacjach paliw południowej Polski. Na pewnych odcinkach autostrad oraz dróg szybkiego ruchu obowiązują ponadto **dodatkowe opłaty za przejazd (np. tunelem)**.

Turyści poruszający się samochodami powinni liczyć się z drobiazgowymi i bardzo rygorystycznymi kontrolami stanu technicznego pojazdów (szczególnie ważne: ogumienie, hamulce oraz posiadanie apteczki, trójkąta ostrzegawczego oraz odblaskowej kamizelki, a w zimie także łańcuchów). Za zły stan techniczny pojazdu lub brak podstawowego wyposażenia grożą **wysokie mandaty (od kilkuset euro wzwyż), zatrzymanie tablic rejestracyjnych, a nawet samochodu**. Zdarza się, że kierowca może zostać obciążony kosztami odholowania pojazdu do warsztatu,

kosztami przeprowadzonego badania technicznego i innymi opłatami administracyjnymi wraz z opłatą za pracę służb publicznych przy usuwaniu szkód w środowisku naturalnym, powstałych np. wskutek wycieku płynów.

Podobne konsekwencje mogą spotkać kierowcę za samodzielnie wykonywaną naprawę pojazdu w miejscach, gdzie jest to niedozwolone (np. na autostradach). Naprawy należy dokonywać tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tzn. warsztatach. Z uwagi na ograniczone możliwości samodzielnego wykonywania napraw pojazdu oraz wysokie koszty napraw w specjalistycznych warsztatach **zaleca się wykupienie stosownej polisy ubezpieczeniowej** oraz książeczki MPS (Międzynarodowej Pomocy Samochodowej).

Rygorystyczne egzekwowany jest także **obowiązek przestrzegania ograniczenia prędkości na drogach**: dozwolona prędkość w obszarze zabudowanym wynosi 50 km/h, poza obszarem zabudowanym 90 km/h, a na autostradach 130 km/h.

Egzekwowaniu podlega także **obowiązek zapinania pasów bezpieczeństwa** na wszystkich siedzeniach samochodu.

W Wiedniu (ale również w wielu innych miastach) **parkowanie w wyznaczonych strefach jest płatne** (*Kurzparkzone*). Bilety parkingowe kupuje się „na zapas”, w punktach sprzedaży gazet i tytoniu, tzw. „trafikach”, i wypełnia się go zaraz po zaparkowaniu samochodu. Policja i służby miejskie są bezwzględne przy egzekwowaniu tego obowiązku. Odebranie odholowanego samochodu z podmiejskiej „przechowalni” to koszt około 250 EUR.

Dopuszczalna maksymalna zawartość alkoholu we krwi kierowcy to 0,1 promila. Wynik od 0,1 do 0,49 promila jest wykroczeniem zagrożonym karą w zależności od wyniku oceny zdolności do kierowania pojazdem – oceny dokonuje policjant. Kierowca, u którego stwierdzono zawartość alkoholu we krwi mieszczącą się w tym przedziale, może zostać ukarany mandatem, odebraniem prawa jazdy lub kilkumiesięcznym pozbawieniem wolności, nawet jeśli nie doprowadził do kolizji.

Prawo austriackie zawiera określony katalog wykroczeń drogowych i wysokości kar za każde z nich. W wielu przypadkach określona jest jedynie górna i dolna granica kary.

W związku z tym **podejmowanie przez kierowcę dyskusji z policją drogową na temat wysokości mandatu nałożonego za wykroczenie jest bezcelowe** i ma zwykle skutek odwrotny do zamierzonego. Policjant wówczas może podnieść karę do określonego w przepisach limitu.

Odmowa przyjęcia mandatu na miejscu wiąże się zawsze ze skierowaniem sprawy na drogę administracyjną. Należy wtedy zapłacić zabezpieczenie na poczet ewentualnej kary (*Sicherheitsleistung*), w wysokości kilkuset euro. W zamian uzyskuje się prawo do odwołania od decyzji o mandacie do najbliższego organu nadzorującego policję (najczęściej starostwo – *Bezirkshauptmannschaft*). Niedotrzymanie 14-dniowego terminu odwołania powoduje uprawomocnienie się decyzji i zamyka dalszą drogę odwoławczą. Postępowanie oraz związana z nim korespondencja prowadzone są w języku niemiecki, jakkolwiek policja austriacka coraz częściej wysyła mandaty do Polski w języku polskim lub w języku niemieckim z tłumaczeniem na język polski. W przypadku otrzymania pisma z policji zaleca się szczegółową lekturę pouczenia o środkach prawnych oraz zareagowanie pisemnie zgodnie z tym pouczeniem. W przypadku wątpliwości co do autentyczności pisma zaleca się pisemne (list polecony za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) wystąpienie do nadawcy z wyznaczeniem terminu na udzielenie odpowiedzi. Wzmacnia to pozycję prawną kierującego pojazdem/jego właściciela w przypadku dalszego postępowania na drodze administracyjnej lub sądowej. Ambasada nie pośredniczy w ustalaniu zasadności nałożenia mandatu.

UWAGA! Przyjęcie i zapłacenie mandatu zamyka drogę odwoławczą.

W ramach kontroli drogowej, skrupulatnie sprawdzane jest prawo jazdy i dokumenty pojazdu. **Stwierdzenie w dokumentach jakichkolwiek nieprawidłowości, uszkodzeń, poprawek lub przeróbek, powoduje najczęściej zatrzymanie dokumentów i samochodu oraz wszczęcie postępowania wyjaśniającego**, przy czym kierowca z reguły obciążany jest kosztami, jakie z tego wynikają (holowanie, parkowanie, itd.).

Obywatele polscy podróżujący samochodem obowiązani są mieć przy sobie **ważny dowód krajowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na samochód (OC)** i dodatkowo na przyczepę, jeśli z nią podróżują. Dlatego też z przyczyn praktycznych zaleca się posiadanie „**Zielonej Karty**” jako oczywistego dowodu ubezpieczenia

samochodu w kraju. Polisy polskich towarzystw ubezpieczeniowych w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych są w Austrii w pełni uznawane.

Należy pamiętać (szczególnie w dyskusjach z policjantami), że są oni w stałym kontakcie ze swoją centralą, gdzie prowadzone są 24-godzinne dyżury prawników, którzy na bieżąco udzielają funkcjonariuszom opinii prawnych w konkretnych przypadkach. Z reguły więc przedstawiona przez funkcjonariusza decyzja jest ostateczna, gdyż została uprzednio skonsultowana z prawnikiem.

Dodatkowe informacje dla kierowców można znaleźć na stronie internetowej www.oeamtc.at.

9. INFORMACJE DLA PODRÓŻNYCH

Republika Austrii to państwo położone w Europie Środkowej w dorzeczu Dunaju. Pomimo swojej niewielkiej powierzchni graniczy aż z ośmioma innymi państwami: Szwajcarią, Liechtensteinem, Włochami, Słowenią, Węgrami, Słowacją, Niemcami oraz Czechami.

Aż 2/3 powierzchni kraju zajmuje największy łańcuch górski w Europie - Alpy. Austria leży w strefie klimatu umiarkowanego, na który wpływają masy powietrza nadchodzące z oceanu atlantyckiego oraz z głębi kontynentu. W dolinach alpejskich często dochodzi do wzrostu temperatury wraz z wysokością, co sprawia, że po ich stokach spływa ciepły wiatr - fen.

Znaczna część terytorium kraju leży w zlewisku Morza Czarnego. Rzeka Dunaj płynie na długości 345 km przez całą szerokość kraju. Największe jeziora w Austrii - Bodeńskie i Nezyderskie - są pochodzenia lodowcowego. Około 2/5 obszaru Austrii zajmują lasy.

Językiem urzędowym w Austrii jest niemiecki. Głównym wyznaniem w Austrii jest katolicyzm.

Do głównych działów gospodarki Austrii zalicza się turystyka. Znajdują się tu liczne zabytki architektoniczne, atrakcje kulturalne i uzdrowiska (np. Baden, Badgastein, Innsbruck). Kraj rocznie odwiedza ok. 20 mln turystów. Ich głównym celem podróży jest Tyrol, Salzburg i Karyntia. W Wiedniu odbywają się liczne konferencje międzynarodowe, spotkania polityczne, naukowe i kulturalne.

Komunikacja w Austrii jest bardzo dobrze rozwinięta (zwłaszcza kolejowa - 6,6 tys. km i drogowa - 11,7 tys. km). Znajdują się tu także liczne tunele kolejowe i drogowe pod Alpami (najdłuższe: Arlberg 14 km drogowy i Tauryjski 8,6 km kolejowy). Również dobrze rozwinięta jest żegluga na Dunaju. Centrum połączeń lotniczych mieści się w Schwechat, ok. 20 km od Wiednia.

Austria jest szczególnym miejscem dla osób poszukujących emocji na doskonałych trasach narciarskich i dla alpinistów. Ponad 60% terenu Austrii to Alpy, dlatego też sporty zimowe są tu bardzo popularne. Jest to idealne miejsce dla miłośników sportów zimowych. Znajduje się tu ponad 800 ośrodków sportowych i rekreacyjnych. Tysiące kilometrów tras narciarskich i biegowych tras narciarskich sprawia, że Austria jest również gospodarzem prestiżowych zimowych imprez sportowych.

Turyści odwiedzający ten kraj mogą spróbować również jazdy na łyżwach, curlingu i saneczkarstwa. Latem zachwycają tu rozległe sieci szlaków prowadzące przez doliny rzek, lasy i wzdłuż wspaniałych jezior graniczących z lodowcami. Dużą popularnością cieszy się także bogata baza wspinaczkowa i trasy rowerowe.

Niewątpliwie na uwagę zasługuje również dziewięć obiektów wpisanych na listę UNESCO.

Wszelkie informacje dla podróżnych dotyczące przyjazdu koleją lub przylotu samolotem, publicznych środków lokomocji, hoteli i pensjonatów w Wiedniu, znaleźć można w oficjalnym internetowym przewodniku po Wiedniu na stronie www.wien.info/pl oraz analogicznie informacje dotyczące całej Austrii - na stronie www.austria.info/pl.

10. PRZYDATNE INFORMACJE I ADRESY

10.1 Sprawy spadkowe

Polskie ambasady i konsulaty nie prowadzą spraw spadkowych. Jedynym wyjątkiem są sytuacje, gdy istnieje domniemanie, że spadkobiorcą może być Skarb Państwa. We wszystkich innych przypadkach sugerujemy kontakt z polskojęzycznymi kancelariami

adwokackimi w Austrii, których lista znajduje się na stronie internetowej Ambasady RP w Wiedniu.

W dniu 17 sierpnia 2015 roku weszły w Polsce w życie ważne przepisy regulujące kwestie związane z prowadzeniem spraw spadkowych. Z tym dniem znowelizowany został Kodeks postępowania cywilnego i Prawo o notariacie. Wspomniana nowelizacja oznacza wprowadzenie do polskiego prawa postanowień Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku. W myśl tych przepisów wszystkie kwestie dotyczące spadku po osobie posiadającej majątek lub krewnych w różnych państwach Unii Europejskiej będą rozstrzygane przez sąd jednego z państw Unii i według przepisów obowiązujących w kraju, w którym sąd ten ma siedzibę. Właściwym do rozstrzygnięcia sprawy spadkowej będzie sąd i prawo kraju, w którym spadkodawca miał miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci, niezależnie od obywatelstwa zmarłego i miejsca lokalizacji masy spadkowej, chyba że spadkodawca zastrzeże inne rozwiązanie w testamencie.

10.2 Służba wojskowa

Z dniem 1 stycznia 2010 roku ustawowo zniesiony został w Polsce obowiązek odbywania zasadniczej służby wojskowej. Jednocześnie wprowadzono armię zawodową.

Oddzielną kwestią pozostaje obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej, która służy aktualizacji rejestrów obywateli zdolnych do obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Po wyznaczeniu kategorii zdrowia wszyscy obywatele podlegający kwalifikacji wojskowej zostają automatycznie przeniesieni do rezerwy mobilizacyjnej. Obowiązek stawienia się do kwalifikacji wojskowej trwa do końca roku kalendarzowego, w którym poborowy kończy 24 lata. Powszechny obowiązek obrony trwa do 60. roku życia.

W przypadku otrzymania przez obywatela polskiego przebywającego za granicą wezwania do kwalifikacji wojskowej (od wójta, burmistrza, prezydenta miasta, komisji lekarskiej względnie wojskowego komendanta uzupełnień), obywatel ten zobowiązany jest stawić się do kwalifikacji lub w innej formie dopuszczonej przez organ wzywający udzielić wyczerpujących wyjaśnień dotyczących jego stosunku do służby wojskowej w Polsce lub odbycia służby wojskowej w kraju swojego zamieszkania.

Szczegółowych informacji można zasięgnąć w wojskowej komendzie uzupełnień właściwej ze względu na poprzedni adres zamieszkania w Polsce lub w dowolnej innej wojskowej komendzie uzupełnień.

10.3 Przepisy celne

Zgodnie z normą unijną, turystów obowiązują ograniczenia ilościowe dotyczące przywozu towarów przeznaczonych do osobistego użytku i nie podlegających odsprzedaży. Określenie „do użytku osobistego” obejmuje przeznaczenie towarów na prezenty, a ich sprzedaż jest naruszeniem prawa i grozi ich konfiskatą oraz dodatkową karą. Szczegółowe informacje dotyczące dopuszczalnych ilości wyrobów tytoniowych i alkoholowych znajdują się na stronie internetowej: http://europa.eu/youreurope/citizens/travel/carry/alcohol-tobacco-cash/index_pl.htm.

10.4 Bezpieczeństwo

W Austrii nie ma szczególnego zagrożenia przestępczością. Zdarzają się jednak kradzieże pieniędzy i dokumentów (zwłaszcza w większych miastach). Każdy kto padnie ofiarą przestępstwa, powinien wezwać pomoc (tel. 133) lub zgłosić się na policję. Należy zadbać o sporządzenie protokołu zdarzenia. W razie wypadku lub konieczności uzyskania pomocy lekarskiej należy wezwać pierwszą pomoc medyczną (tel. 144).

10.5 Bezdomność

Bezdomni, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji, mogą zgłosić się po pomoc do organizacji charytatywnych działających na terytorium Austrii. W Wiedniu są to przede wszystkim noclegownie i jadalnie Caritas Austria oraz organizacji Vinzi.

W Wiedniu działa również Stowarzyszenie Pomocy dla Bezdomnych „BOGDAN” prowadzone przez Pana Jerzego Kiziuka (tel. kom. 0043 69918184050), które współpracuje z Domem Pomocy prowadzonym przez Siostry Miłości Miłosiernej (Siostry od Matki Teresy z Kalkuty) przy Mariahilfergürtel 11 w Wiedniu. Wspomniany Dom Pomocy wydaje obiady i oferuje możliwość skorzystania z prysznic i pralki (bez możliwości noclegu).

Punkt doradztwa dla bezdomnych w Wiedniu:

7 - Wiener Service für Wohnungslose

Wiedner Gürtel 10, 1040 Wien

0043 1 892 33 89, E-Mail:p7@caritas-wien.at

Adresy wybranych noclegowni w Wiedniu:

VinziPort – Rennweg 89A, 1030 Wien

VinziRast-Notschlafstelle – Wilhelmstraße 10, 1120 Wien

VinziBett – Ottakringerstrasse 20/1 1170 Wien

Noclegownie Caritas:

Gruft – Notschlafstelle - Barnabiten-gasse 12a, 1060 Wien

Zweite Gruft – Notschlafstelle (kobiety i mężczyźni spoza Austrii) -
Lacknergasse 98, 1180 Wien

Rupert Mayer Haus - Notquartier Plus - Kirchstetterngasse 26-28, 1160 Wien

JUCA – Notschlafstelle (kobiety i mężczyźni, 18-30 lat) - Römergasse 64-66,
1160 Wien

FrauenWohnZentrum (tylko kobiety) - Springergasse 5, 1020 Wien

U63 – Nachtnotquartier (tylko mężczyźni) - Unter-Meidlinger Straße 63, 1120
Wien

Vinzenzhaus (tylko mężczyźni) - Gfrornergasse 12, 1060 Wien

**11 OSTRZEŻENIA DEPARTAMENTU POLITYKI MIGRACYJNEJ MINISTERSTWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI RP**

11.1 Zagrożenia związane z wyjazdem

Wyjazd do pracy za granicę może być doskonałą okazją do zarobienia pieniędzy czy zdobycia nowego doświadczenia zawodowego. Jednak należy pamiętać, że może on również wiązać się z różnego rodzaju zagrożeniami. Jednym z nich jest przestępstwo handlu ludźmi, polegające na wykorzystaniu osób między innymi do

pracy przymusowej, zmuszaniu do świadczenia usług seksualnych, wykonywania prac domowych, do popełniania przestępstw, żebrania czy wyłudzenia świadczeń lub kredytów bankowych.

Przestępstwo handlu ludźmi jest zdefiniowane w polskim kodeksie karnym (Dz.U.1997.88.553 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny):

„Art. 115 § 22. Handlem ludźmi jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:

- 1) przemocy lub groźby bezprawnej,**
- 2) uprowadzenia,**
- 3) podstępu,**
- 4) wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,**
- 5) nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,**
- 6) udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą**

– w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt 1–6.

Rekrutując swoje ofiary, sprawcy często posługują się różnego rodzaju manipulacją, oszustwem lub groźbami. Dlatego handel ludźmi ma miejsce nawet jeżeli do wykorzystania doszło za zgodą ofiary.

Handel ludźmi to przestępstwo zagrożone karą od 3 do 15 lat pozbawienia wolności, a przygotowanie do jego popełnienia karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

W przypadku posiadania informacji o zdarzeniach mogących świadczyć o popełnieniu przestępstwa handlu ludźmi, a także pedofilii oraz pornografii z udziałem małoletniego skontaktuj się z Policją. W tym celu **polska Policja** uruchomiła telefon zaufania oraz skrzynkę pocztową:

telefon zaufania + 48 664 974 935

e-mail: handelludzmibsk@policja.gov.pl

5.4. Warunki zorganizowania bezpiecznego wyjazdu za granicę

Handel ludźmi do pracy przymusowej to – obok wykorzystania seksualnego – najczęstsza forma tego przestępstwa, której ofiarami stają się m.in. obywatele Polski wyjeżdżający do krajów Europy Zachodniej. Sprawcy często obiecują atrakcyjne warunki zatrudnienia osobom bez kwalifikacji czy nieznającym języka obcego. Dlatego nie należy przyjmować oferty pracy od osób nowopoznanych, a wybierając ogłoszenia o pracę publikowane w prasie czy w Internecie, należy zachować szczególną ostrożność.

Inne zagrożenia związane z wyjazdem to oszustwo przez pracodawcę. Może się zdarzyć, że pracodawca nie wypłaci wynagrodzenia za wykonaną pracę, że warunki pracy, na które pracownik wyraził ustną zgodę, w trakcie wykonywania pracy mogą ulec drastycznej zmianie.

Dlatego wybierając się za granicę do pracy, przestrzegaj kilku podstawowych zasad:

- sprawdź, czy agencja zatrudnienia posiada certyfikat (www.kraz.praca.gov.pl);
- nie korzystaj z ofert pracy zawierających jedynie numer telefonu;
- nie spotykaj się z przedstawicielem agencji zatrudnienia poza biurem firmy (w kawiarni, na dworcu);
- pamiętaj, że agencja zatrudnienia nie ma prawa do pobierania opłat za załatwienie pracy (z wyjątkiem opłat z tytułu dojazdu i powrotu osoby kierowanej, wydania wize, badań lekarskich i tłumaczenia dokumentów);
- zawsze domagaj się umowy o pracę – najlepiej po polsku;

- weź ze sobą adres i numer telefonu najbliższego polskiego konsulatu w kraju, do którego jedziesz;
- sprawdź, czy w kraju do którego jedziesz, działa organizacja pozarządowa, która może udzielić Ci pomocy.

Jeżeli wyjechałeś do pracy za granicę, a na miejscu ktoś próbuje Cię wykorzystać, odbiera Ci dokumenty, zmusza Cię do odpracowania fikcyjnych długów, nie wypłaca wynagrodzenia, grozi Ci, szantażuje, zmusza do mieszkania w bardzo złych warunkach lub ogranicza Twoją wolność, to prawdopodobnie popełnia przestępstwo. W takiej sytuacji natychmiast zgłoś się po pomoc!

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Austrii sprawuje nadzór nad programem dla ofiar/świadków handlu ludźmi.

Dodatkowo, organizacja pozarządowa LEFÖ-IBF, której działalność jest finansowana z budżetu państwa, wspiera kobiety/ofiary handlu ludźmi (*LEFÖ - Beratung, Bildung und Begleitung für Migrantinnen*). Organizacja prowadzi centrum interwencyjne dla kobiet/ofiar handlu ludźmi.

Adres:

IBF Interventionsstelle für Betroffene von Frauenhandel

Lederergasse 35/12-13

1080 Wien

Telefon: +43.1.796 92 98

Fax: +43.1.796 92 98-21

E-Mail: ibf@lefoe.at

Jadąc za granicę weź ze sobą kartę kredytową oraz rezerwową sumę pieniędzy, pozwalającą na powrót do Polski w każdych okolicznościach. Zabierz także numery telefonów Poland Direct z kraju docelowego oraz telefon komórkowy z aktywnym roamingiem. Zostaw rodzinie lub zaufanej osobie plan swojej podróży i - jeśli to możliwe - adres lub numer telefonu, pod którym będziesz osiągalny. Przed wyjazdem ustal także jak często będziesz kontaktować się z rodziną. Zabierz ze sobą kserokopię

dowodu osobistego lub paszportu albo zeskanuj go i wyślij na adres swojej poczty elektronicznej.

Jeśli masz więcej pytań:

- Jeżeli planujesz wyjazd i masz wątpliwości odnośnie przyszłego pracodawcy, zaproponowanych warunków, masz wrażenie, że ktoś chce Cię oszukać skontaktuj się z Krajowym Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnym dla ofiar handlu ludźmi (KCIK), prowadzonym przez Fundację Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada oraz Stowarzyszenie PoMOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej. KCIK prowadzi poradnictwo przedwyjazdowe. telefonicznie (tel: 22 628 01 20) lub e-mailowo (e-mail: info@kcik.pl).
- Centrum pomaga także obywatelom polskim, którzy padli ofiarą przestępstwa handlu ludźmi w innym kraju i może udzielić Ci informacji także wtedy, gdy przebywasz za granicą. W tym celu skontaktuj się z KCIK telefonicznie. Pamiętaj jednak, że Centrum nie może pokryć kosztów Twojego powrotu do Polski.
- Po powrocie do kraju, także możesz skorzystać ze wsparcia KCIK (np. pomoc psychologiczna, porady prawne), a także uzyskać informację na temat możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach pomocy społecznej.

Ponadto istotne informacje i wskazówki znajdziesz:

- Na stronie www.handelludzmi.eu.
- W poradniku przygotowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, pt. „Polak za granicą” (www.polakzagranica.msz.gov.pl)
- W lokalnych punktach informacyjnych, działających przy władzach gmin, związkach zawodowych, organizacjach pozarządowych oraz ośrodkach polonijnych. Otrzymasz w nich niezbędną pomoc i informacje (np. o zasadach podejmowania pracy w danym kraju);

Opracowanie:

Zespół Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Wiedniu

Niniejsze opracowanie jest jedynie materiałem informacyjnym i nie jest źródłem prawa. Wydział Konsularny Ambasady RP w Wiedniu nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji i działań podjętych na podstawie zawartych w nim informacji. Zachęcamy do korzystania z listy polskojęzycznych prawników oraz instytucji doradztwa prawnego działających w Austrii (vide strona internetowa Ambasady RP w Wiedniu).

Wydział Konsularny Ambasady RP w Wiedniu zachęca też do udziału w cyklicznych spotkaniach organizowanych przez Forum Polonii oraz działaniach podejmowanych przez prasę polonijną przybliżających obywatelom polskim problematykę prawną.

Wydział Konsularny Ambasady RP organizuje corocznie od 2012 roku Dni Poradnictwa ZUS, a od 2015 roku wartością dodaną tych Dni jest udział przedstawiciela NFZ. Podczas tych spotkań można omówić indywidualne przypadki i problemy każdego interesanta.